

NAŠA ŽILINSKÁ DIECÉZA

PRÍLOHA

NEPREDAJNÉ

ROČNÍK: 7

ČÍSLO: 9 (PRÍLOHA)

VYŠLO: 25. 9. 2018

VYDÁVA: INŠTITÚT COMMUNIO,

Jána Kalinčiaka 1

010 01 Žilina, Slovensko

IČO: 45733635, www.icommunio.sk

ADRESA REDAKCIE: Jána Kalinčiaka 1, 010 01 Žilina, Slovensko ■ Email: nasadieceza@gmail.com ■ Tel.: 041/5658434 ■ IBAN: SK88 1100 0000 0029 2684 3940

EDITORIÁL

TEXT DUŠAN VÁCLAV, RIADITEĽ FESTIVALU

ČO NÁS SPÁJALO A STÁLE SPÁJA

V deviatom ročníku Týždňa kresťanskej kultúry v Žiline (TKK) sa stretávajú dva významné momenty pamäti - sté výročie vzniku Československa a začiatok osláv dvadsiateho výročia vzniku EKUZY, ktoré vychádza na budúci rok. Ponuka podujatí bude tomu prispôbená.

Súčasná situácia, ktorá etablovaným cirkvám mediálne nepraje, si vyžaduje hľadať skalú, korene, na ktorých veriaci človek stojí a pripomínať významné udalosti, ktoré ovplyvňovali našich predkov priamo, ale nepriamo i nás.

Dedičstvo západnej civilizácie, ku ktorej sa hlásime, vníma Rod Dreher v bestselleri Benediktova voľba v súvislosti so vzdelávaním: „Tradičný spôsob vzdelávania, ktorý prevládal od grécko-rímskeho obdobia do

nástupu modernej doby, bol o odovzdávaní kultúry, a to konkrétne jednej kultúry: kultúry Západu, ktorý po väčšinu toho času bol Západom kresťanským.“

Kresťanská kultúra nie je pojem o niečom vzdialenom kdesi v poloza-budnutej histórii. Vždy stála a bude stáť na ľuďoch, ktorých sa dotkol najkreatívnejší umelec. Preto sa nádh-hera vysokých gotických katedrál snaží dotknúť nebies, preto najkrajšie umelecké diela renesancie odkazu-jú na Bibliu, preto má dnes kvalitná gospelová hudba na internete milióny pozretí, preto sa kresťanská kultúra odovzdáva po stáročia.

Súčasťou TKK budú diskusie, kde bu-deme nielen spomínať na Českoslo-vensko, ale aj skúmať, čo nás naďa-lej spája i to, v čom sa už naše cesty rozchádzajú. Tradične odznie Biblia v uliciach mesta Žilina, čakajú vás výstavy, šport, umenie a stretnutia so zaujímavými ľuďmi, ktorí mnoho obetujú pre dobro iných. Všetko, čo patrí k multižánrovému kultúrnemu festivalu. 📌

Dušan Václav, riaditeľ TKK

Týždeň kresťanskej kultúry organizuje
Inštitút Communio, n.o. a združenie
Ekuza.

VEREJNÉ ČÍTANIE BIBLIE

V tomto roku sme sa rozhodli čítať v stredu 3. októbra pred katedrálou starozákonnú knihu Rút. Čo vieme o tejto knihe a jej hlavnej hrdinke? Čerpali sme z myšlienok uznávaného biblistu Františka Trstenského.

Starozákonný biblický spis dostal pomenovanie podľa jednej z dvoch

= priateľka; Bóz = V ňom je sila; Mara = trpká; Obed = sluha. Autor chce ukázať, že Boh požehná aj pohanku, ktorá si osvojí vieru izraelského národa, ba dokonca sa dostane do dynastie kráľa Dávida. V tom je myšlienka spisu podobná inej biblickej knihe proroka Jonáša, ktorý je poslaný do pohanského mesta Ninive, aby sa na jeho kázanie mesto zachránilo.

Posolstvo spisu

Dej sa odohráva v období, ktoré bolo naplnené modlárstvom, neposlušnosťou a násilím. Kniha na ne odpovedá príkladom dvoch žien, ktoré v neľahkých životných situáciách ne strácajú vieru v Božiu pomoc a v ľud-

nežidovskému pôvodu, je Rút svojimi postojmi a vlastnosťami príkladom pre židovský národ. Je vzorom základných rodinných čností, ktoré sú tak dôležité v dnešnej dobe – obetavosť, nezištnosť, pokora, odvaha, dôvera. Boh nehľadá na rasu a pôvod, ale vyberá si spomedzi ľudí tých, ktorí majú vnímavé a citlivé srdce a zachovávajú jeho prikázania. 🙏

TEXT DUŠAN VÁCLAV

OBJAVUJEME KRÁSU KREŠŤANSKEJ LITERATÚRY

Aj keď sa zdá, že čítanie v súčasnosti veľmi neletí, môže to byť povrchný pohľad. Stále existuje veľa dychtivých čitateľov, ktorí siahajú po knihách, aby sa nabažili krásou súvetí a vybraného slovníka. Pripravili sme pre vás podvečer čítania z kresťanskej literatúry. Vo štvrtok 4. októbra o 17.00 h v Diecéznom centre bude Marta Vaščeková čítať z najnovšej knihy autorky Slávky Kubíkovej: Klub nerozbitných detí z dielne vydavateľstva denníka Postoj na tému o výchove, v tom istom čase v pastoračnom centre na sídlisku Solinky bude z knihy Básničky pre všetky Božie detičky čítať sama autorka Michaela Malinová, o 18.00 h v Expozícii Ikony na Štefánikovom námestí 33 bude interpretovať text Jána Chryzostoma Korca z knihy Experiment bez viery riaditeľ Inštitútu Communio Zdeno Pupík a svoje brány pre čitateľov otvorí aj Evanjelický kostol, kde budú čítať z kresťanskej literatúry evanjelický farári Marián Kaňuch a jeho manželka Olga. 🙏

TEXT DUŠAN VÁCLAV

PREHLIADKA ŽIDOVSKÉHO CINTORÍNA V ŽILINE

Jednou z významných pamiatok v Žiline, o ktorej ani mnohí Žilinčania nevedia, je židovský cintorín. Židia v Žiline tvorili až do druhej svetovej vojny a tragických momentov s ňou spojených významnú časť obyvateľstva. Židovský cintorín sa nachádza na

hlavných ženských postáv Rút, ktorá sa so svojou svokrou Noemi vracia do Betlehema.

Autor a doba vzniku

Obsah deja sa odohráva v období pred založením monarchie, tzn. pred približne rokom 1030 pred Kristom. Rozsahom ide o veľmi útlú knihu, ale z rozprávačskej stránky o majstrovsky spracovaný dej, ktorý sa odohráva na vidieku v roľníckom prostredí. Autor podáva psychológiu postáv a dialógy majú svoju živosť. Mená postáv majú aj dôležitý symbolický význam: Elimelech = Môj Boh je kráľ; Noemi = Moja rozkoš; Machlon = choroba; Kiljon = slabosť; Orfa = tvrdošijnosť; Rút

ské dobro. Keď človeka stihne nešťastie alebo utrpenie, začne sa uzatvárať pred druhými, lebo sa obáva ďalších zranení a v ohrození je aj jeho viera v Boha. Noemi a Rút si uchovali oboje, tzn. hlbokú ľudskosť a vieru čistého srdca. Žena, ktorá stratila svojho manžela alebo syna, stratila životela rodiny a ochrancu. Noemi stráca oboje – manžela aj synov. To je príklad nevesty Rút, ktorá ju sprevádza kamkoľvek pôjde. Bóz je predstavený ako ten, kto verne zachováva Božie prikázania. Vezme si pohanku Rút a z Moabky Rút sa stáva Hebrejka Rút. Evanjelista Matúš v Bózovi videl predobraz Krista, ktorý prišiel na svet, aby zachránil všetky národy. Napriek

západnej strane mesta na Jesenského ulici. Presný dátum vzniku židovského cintorína v Žiline nie je známy. Spravoval ho spolok Chevra Kadiša, ktorý vznikol v roku 1865. Bol to dobrovoľný spolok v rámci židovskej komunity, ktorý sa staral o nemajetných, ťažko chorých a umierajúcich. Na cintoríne sa okrem náhrobných kameňov významných žilinských rodín nachádzajú aj náhrobné kamene prevezené zo židovského cintorína v Dolnom Kubíne a náhrobné kamene židovských vojakov, ktorí zahynuli počas I. svetovej vojny v zajateckom tábore. Hlbšiu históriu židovskej obce i cintorín nám predstaví žilinský fotograf Jozef Feiler 1. októbra o 15.30 h. 📷

ROZHOVOR

TEXT DUŠAN VÁCLAV, FOTO MIROSLAV LEITNER, ARCHÍV SÚBORU MAKOVICE

ROZPRÁVKY O ŽILINE Z PODZEMIA

Súčasťou záveru 9. ročníka TKK je aj divadelný program pre deti v podaní súboru Makovice. O podujatí sme sa porozprávali s jeho dlhoročným vedúcim Jozefom Abafim.

Ako vznikol nápad zrealizovať Rozprávkové katakomby?

Oslovil ma môj kamarát Zdeno Pupík, či by som sa vedel zapojiť do tohtoročného Týždňa kresťanskej kultúry. Už dlhší čas som v hlave nosil myšlienku zrealizovať rozprávky o Žiline, takže jeho oslovenie s týmto nápadom zapadlo pekne do seba. Vďaka tomu vznikli žilinské rozprávky alebo rozprávky z podzemia. Najvýhodnejším miestom, ktoré dýcha históriou a pamätá zašlé časy, sú katakomby pod Mariánskym námestím. Tieto priestory sú samy o sebe dokonalými divadelnými kulisami. Chceme deťom priblížiť Žilinu tak, aby k nej nadobudli pozitívny vzťah, aby ju mali rady a v dospelosti ju zveľaďovali tak, aby im nebolo jedno, na akom mieste žijú. Dozvedia sa niečo o našich riekach,

kopcach, o tom, ako sa volajú, prečo sa nachádzajú tam, kde sú a možno to bude aj dôvod na spoločný rodinný výlet na tieto miesta.

S kým na projekte spolupracujete?

S mladými tvorivými ľuďmi, ktorí sa združujú v divadelnom klube Makovi-

ce 95, v spolupráci s Inštitútom Communio a s bratmi kapucínmi, ktorí nám ochotne pomáhajú s poskytnutím priestorov. Časť vstupného sme sa rozhodli dať na údržbu fasády Kostola Obrátenia sv. Pavla, lebo z námestia už vidieť, že zuby času sú asi najzdravšie zuby, aké existujú.

Aký je váš vzťah ku kresťanskej kultúre?

Som veľmi rád, že sa niečo také deje. Tvorba kultúry je pre mňa stretnutie ľudí dobrej vôle. Potom ešte existuje pseudokultúra, ktorá sa bude rozrastať tým viac, čím menej bude kultúry. Rozdiel je jednoduchý. Kultúra pripomína hodnotu človeka, každý z nás je nesmierne cenný a pre niečo na tento svet prišiel. Verím, že Týždeň kresťanskej kultúry bude nielen nádherným

zážitkom, ale aj inšpiráciou pre mnohé spoločenstvá, aby sa čo najviac otvárali ďalším ľuďom. Pohybujem sa medzi mládežou a vidím, ako hľadá, kam a ako sa zaradiť do života. Preto je potrebné ponúkať. Mnohé aktivity v jednotlivých farnostiach sú skvelé. Bolo by fajn, keby sa vzájomne otvárali väčšej spolupráci medzi farnosťami (športové stretnutia, turnaje, festivaly...). Je dobré, keď sa ľudia spoznávajú, inšpirujú a motivujú. Preto som rád, že je tu Týždeň kresťanskej kultúry a ďakujem všetkým organizátorom a tvorcom za ich obetu. 🙏

SOCIÁLNY ROZMER KULTÚRY

TEXT DUŠAN VÁCLAV, FOTO MÁRIA ŠPENEROVÁ

SOLIDARITOU K ANGAŽOVANOSTI

Na Mariánskom námestí v Žiline bude opäť stáť charitný stánok 3. 10. (streda) od 10.00 do 16.00 h. Zamestnanci a dobrovoľníci Diecéznej charity Žilina (DCHZA) ochotne poskytnú záujemcom informácie o svojich službách, projektoch či možnosti zapojenia sa do dobrovoľníckej služby a k dispozícii budú rôzne propagačné materiály o charite. Za dobrovoľný príspevok budú ponúkať šišky a výťažok pôjde na pomoc núdznym prostredníctvom charitných zariadení v diecéze. Počas dňa na Mariánskom námestí môžete stretnúť dobrovoľníkov – študentov Obchodnej akadémie sv. Tomáša Akvinského, ktorí budú predávať pouličný časopis Cesta. Michaela Uhrín Sokolíková z DCHZA dodáva: „Chceme poukázať na solidaritu s núdznymi a povzbudiť k angažovanosti v pomoci druhým a prejaveniu záujmu, jednoducho byť viac ľuďmi.“ 🙏

VÝSTAVA

TEXT DUŠAN VÁCLAV, FOTO MIROSLAV LEITNER

VÝSTAVA PALIČKOVANEJ ČIPKY

V rámci TKK sa v piatok 5. októbra v Diecéznom centre uskutoční vernisáž výstavy paličkovanej čipky Márie Hnidkovej zo žilinskej mestskej časti Závodie. Výstava bude trvať do konca októbra.

Mária Hnidková sa narodila v Modre. Paličkovanej čipke sa začala venovať od roku 1987. So svojimi skúsenosťami s čipkou sa delila už na ZŠ v Žiline – Závodí, kde pôsobila ako učiteľka, ale i všade tam, kde pôsobila pedagogicky a odborne (Dievčenská odbor-

ná škola v Čadci, Textilné odborné učilište v Žiline). Viedla prvé kurzy v Živene a v Krajskom kultúrnom stredisku.

Vďaka jej iniciatíve bol založený klub paličkovanej čipky Gracia, ktorý úspešne viedla viac ako desať rokov.

Mnohé súčasné čipkárky v klube jej vďačia za zasvätenie do tajov čipky. Bola inšpirátorkou slovenského čipkárskeho projektu Čipkárska cesta. Spracovala štúdiu Po stopách paličkovanej čipky 20. storočia v žilinskom regióne.

TEXT ZDENO PUPÍK, FOTO MÁRIA ŠPENEROVÁ

CIRKEVNÝ A SPOLOČENSKÝ ŽIVOT NA SLOVENSKU A V ČESKU

Diskusie na zaujímavé témy človeka vždy posúvajú ďalej, lebo konfrontujú naše myslenie s názormi iných, počúvame, môžeme sa pýtať, prehodnocujeme, obhajujeme... Ponúkame vám dve diskusie o živote na Slovensku a v Česku.

V utorok 2. októbra v Diecéznom centre budeme diskutovať o výročí vzniku nášho spoločného štátu. Príde člen redakcie konzervatívneho denníka Postoj a renomovaný historik, aby uvažovali o charakteristikách Rakúsko-Uhorskej

monarchie koncom 19. a začiatkom 20. storočia, či existovali nejaké alternatívy pri vzniku Československa, o silných a slabých stránkach nášho spoločného štátu, ale aj o rozdelení federácie, či súčasnom smerovaní oboch krajín. V stredu v Pastoračnom centre v Martine na sídlisku Sever príde otec biskup Tomáš Galis a vikár pre pastoraáciu Ostrovsko-opavskej diecézy Vít Zatloukal, aby spoločne hľadali odpovede na otázky o živote Cirkvi na Slovensku a v Česku v minulosti a v súčasnosti, o potrebných impulzoch do budúcnosti, o mladých, laikoch alebo o plnohodnotnej integrácii do európskeho spoločenstva. Po stretnutí budeme spoločne sláviť svätú omšu vo farskom kostole. ☞

Pre jej tvorbu je typický perfekcionizmus výtvarného a technického vyhotovenia. Vytvára si vlastné návrhy obrazových predlôh a prestieraní, používajúc pásičkovú čipku. Inšpiráciu čerpá z prírody, jej práce sú vyhotovené z jemných tenkých nití. Aktívne sa podieľa na výstavách a súťažiach, kde získala rad ocenení. Čo bude vystavovať v Diecéznom centre, nám vysvetlila: „Tých prác budem mať veľa. Z motívov to bude sakrálna umenie, architektúra, ľudia, kvety, stromy, ornamenty. Bude to široká škála. Inšpiráciu nachádzam predovšetkým v prírode, takisto ma veľmi oslovuje sakrálna architektúra a umenie.“ ☞

FOTOVÝSTAVA O EKUMENICKOM ŽIVOTE

Ekumenická rada cirkví v Žiline (EKUZA) vznikla z podnetu Zboru Žilincov na spoluprácu pri duchovnej obrode obyvateľov Žiliny a jej návštevníkov. Jedenásteho októbra 1999 sa konalo prvé stretnutie predstaviteľov siedmich kresťanských cirkví pôsobiacich v Žiline a predstaviteľa Židovskej náboženskej obce na pôde Mestského úradu za účasti jeho prednostu. Takáto duchovná platforma je na Slovensku ojedinelá.

Ekuza participuje na oficiálnych mestských podujatiach (Staromestské slávnosti), (spolu) organizuje vlastné podujatia (Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov, Týždeň kresťanskej kultúry...). Jej činnosť zachytili viacerí fotografi, a preto prinášame výstavu fotografií kolektívu autorov, ktorou sa začne slávenie 20. výročia existencie Ekuzy. Prológové podujatie TKK – otvorenie výstavy – sa uskutoční v obchodnom centre Mirage 25. septembra o 17.00 h.

ŽILINSKÝ
samosprávny kraj

Výstavu realizujeme s finančnou podporou Žilinského samosprávneho kraja v rámci projektu Fotovýstava 20 rokov EKUZY.

ROZHOVOR

TEXT A FOTO ZDENO PUPÍK

OSADNÍCI Z KATANU

Spoločenské hry spájajú ľudí bez rozdielu veku, viery alebo spoločenského postavenia. Preto sme zaradili do TKK aj Osadníkov z Katanu. O hre a turnaji nám porozprávajú hlavní organizátori a fanatici do spoločenských hier manželia Bernadeta a Martin Cingelovci.

Čím je spoločenská hra Osadníci z Katanu zaujímavá oproti iným spoločenským hrám?

Spoločenská hra Osadníci z Katanu v sebe spája šarm štandardných spoločenských hier spolu s čarom majstrovstva obchodu, taktiky a chuťou odhaliť strategické myslenie súpera pri budovaní svojho impéria. Stratégia obchodovania v hre sa plne prejaví, ak sa hráčske obsadenie v jednotlivých kolách obmieňa. Cieľom hry je získať 10 bodov, a to výstavbou miest, obcí a ciest spolu s nákupom akčných kariet, ktoré hru ozvlášťujú. Samozrejme, takéto budovanie nie je jednoduché a okrem hráčskeho umu závisí aj od toho, či sa na kockách darí hráčom hádzať správne čísla. V prípade, že hráč kockami nezíska dostatočný počet potrebných surovín, nastupuje obchodovanie so súpermi, ktoré nezaručuje úspech, ale do hry vnáša zdravé napätie a postupné odhaľovanie súperovej taktiky.

Aký je váš vzťah k spoločenským hrám?

Niektorí sa rád hrá sám na mobile, my sa radšej hráme spolu pri stole (alebo na koberci). Spoločenské hry dokážu ľudí spájať.

Dôležité pre nás, milovníkov spoločenských hier, je spoločné stretnutie, spoločne strávený čas. Veď aj pri jednoduchoch Človeče, nehnevaj sa! hráč prestáva myslieť na každodenné starosti a prejaví sa v ňom aj niečo detského, a tak platí staré známe: „Všetci dospelí boli najskôr deťmi...“

Ako sa bude v sobotu 6. 10. hrať - akým systémom?

Na turnaji budú v štyroch súťažných kolách spoločne hrať štvorice, prípadne trojice na základe štandardných pravidiel. Pre víťazstvo v kole je dôleži-

té získať 10 bodov, avšak v konečnom hodnotení bude dôležitý každý získaný bod bez rozdielu umiestnenia v danom kole. V jednotlivých súťažných kolách by sa pri jednom stole nemali stretnúť rodinní príslušníci či spoluhráči z predchádzajúcich odohraných kôl. Všetko závisí od počtu účastníkov a podmienkou je, aby každý zaregistrovaný hráč odohral všetky súťažné kolá. ♣

Turnaj sa uskutoční s podporou spoločnosti ALBI.

TÉMA

TEXT ZDENO PUPÍK, FOTO ARCHÍV MÁRIE KRAJČOVEJ

Kresťanská kultúra – týždeň kresťanskej kultúry

Prvýkrát sme si na Slovensku pripomenuli Rok kresťanskej kultúry v roku 1999. Bolo to v súvislosti slávania jubilejného roka 2000. Druhýkrát sa tak stalo o desať rokov neskôr. Vtedy sa zrodila myšlienka zorganizovať Týždeň kresťanskej kultúry v Žiline. Ide o typ štandardného podujatia v cudzine, na Slovensku to bolo pod takouto značkou prvýkrát. Počas doterajších ročníkov Žilina privítala viaceré významné osobnosti z cirkevného, kultúrneho a spoločenského života, ktoré svojimi sochami, fotografiami, reflexiami či básňami približovali svoje hľadanie cesty inšpirované posolstvom evanjelia. Jadro týždňa tvorí verejné čítanie Svätého písma, výstavy a konferencie, ale aj dôraz na sociálnu aktivitu, aby kresťanská kultúra nebola vnímaná len akademicky – centrom našej pozornosti musí byť človek. Kresťanská kultúra prostredníctvom literatúry, architektúry, umenia a filozofie pomáha človeku

objavovať cestu k Bohu. Človek v každej dobe potrebuje dobro a krásu – bez nich by sme zahynuli. Počas rokov sa Inštitút Communio a združenie Ekuza snaží pri organizo-

ne, Fakultou humanitných vied Žilinskej univerzity, Novou synagógou v Žiline, Inštitútom kresťanskej kultúry Trnavskej univerzity a ďalšími inštitúciami. Teší nás, že sme in-

vaní Týždňa kresťanskej kultúry v rámci možností a ochoty spolupracovať s rozličnými organizáciami: Žilinskou diecézou, Radou pre vedu, vzdelanie a kultúru Konferencie biskupov Slovenska, Diecéznou charitou, Žilinským samosprávnym krajom, Krajskou knižnicou v Žili-

špirovali vznik podobných podujatí v iných mestách na Slovensku. Najbližší celoslovenský rok kresťanskej kultúry bude vyhlásený Konferenciou biskupov Slovenska, Ekumenickou radou cirkví a Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky v roku 2019.

Pár slov o organizátorovi

Inštitút Communio je nezisková organizácia zriadená Žilinskou diecézou, ktorá poskytuje všeobecne prospešné služby v oblasti tvorby a rozvoja, ochrany a prezentácie duchovných a kultúrnych hodnôt:

a) organizovanie aktivít v oblasti detí, mládeže a dospelých

- krátkodobé a dlhodobé vzdelávacie programy
- vzdelávacie kurzy a školenia
- prednášky, besedy a diskusné fóra
- konferencie a tematické semináre

b) tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt:

- organizovanie aktivít na podporu duchovných a kultúrnych hodnôt

c) vydávanie publikácií

- periodické a neperiodické publikácie a knihy ♣

plagát